

Britiske koloniherrer sultede flere end 60 millioner indere ihjel, men hvorfor?

Af Ramtanu Maitra

Den kroniske knaphed på mad og vand, manglen på sanitet og lægehjælp, forsømmelsen af kommunikationsmidler, forarmelsen af uddannelsesmæssige faciliteter, den altbeherskende ånd af depression, som jeg med egne øjne har set være fremherskende i vore landsbyer efter hundrede års britisk herredømme, gør mig desperat efter at gøre det godt.

- Rabindranath Tagore

Hvis det britiske herredømme i Indiens historie skulle sammenfattes til en enkelt kendsgerning, er det denne: der var ingen stigning i Indiens indkomst per person fra 1757 til 1947.¹

Da Churchill skulle forklare, hvorfor han forsvarede oplagringen af fødevarer i England, mens millioner af mennesker døde af sult i Bengalen, sagde han til sin privatsekretær, at »hinduerne er en modbydelig race, beskyttet af deres blotte formering fra den undergang, som er deres fremtid«.²

27. juni 2015 – I løbet af de 190 år, hvor det indiske subkontinent blev udbyttet og udplyndret, undergik kontinentet som helhed mindst to dusin større hungersnøds-episoder, der tilsammen dræbte millioner af indere over hele landet. Hvor mange millioner, der bukkede under for hungersnød, kan ikke præcist konstateres. De officielle tal fra koloniherrerne indikerer imidlertid, at dødstallet kunne være 60 millioner. Det kunne i virkeligheden være langt højere. De britiske koloniherrers analytikere nævnte tørke som årsag til en nedgang i landbrugsproduktion, der

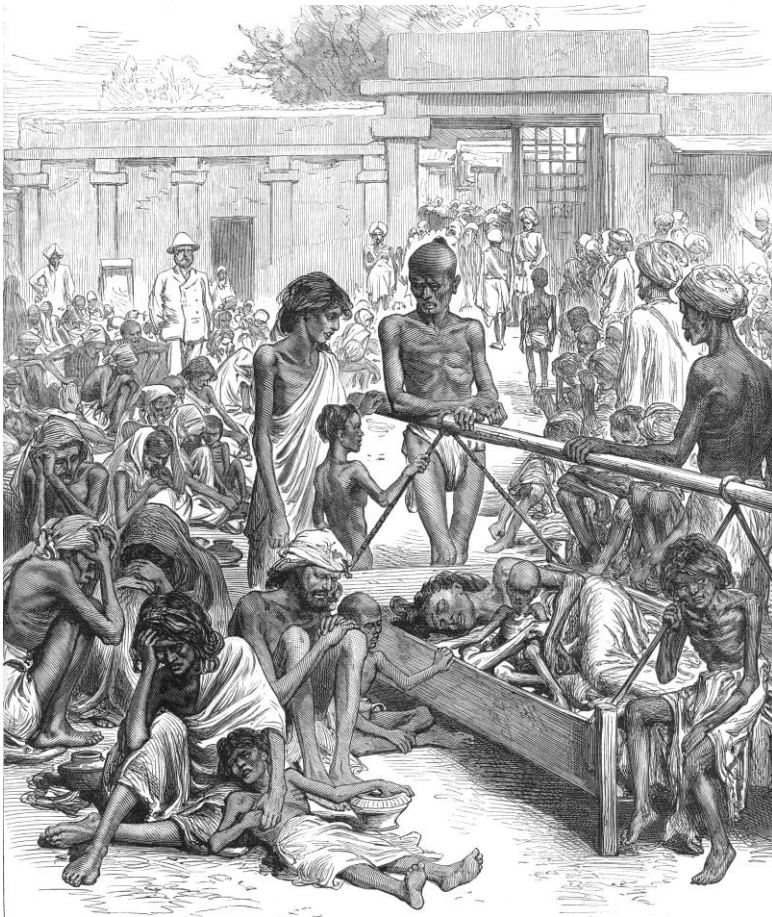
førte til disse udbrud af hungersnød, men det er løgn. Britiske herskere, der udkæmpede krige i Europa og andetsteds, og som koloniserede dele af Afrika, eksporterede korn fra Indien for at kunne opretholde deres kolonierobringer – mens hungersnøden rasede. Folk i de områder, der var ramt af hungersnød, lignede skeletter kun overtrukket med hud, vandrede rundt, krøb sammen i hjørner og døde i millionvis.

»Slagteren fra Bombay«, det Britiske Ostindiske Kompagnis Baron Robert Clive. Maleri af Nathaniel Dance.

¹ Davis, Mike. Late Victorian Holocausts: El Nino Famines and the Making of the Third World, London, Verso Books, 2001.

² Madhusree Mukerjee, Churchill's Secret War: The British Empire and the Ravaging of India during World War II, New York: Basic Books.

Således blev Den store Hungersnød i 1877-78 afbildet i Illustrated London News i 1877, med underteksten »Hungersnøden i Indien - indfødte venter på nødhjælp i Bangalore.«

Disse britiske herskeres sataniske natur kan ikke overvurderes.

En politik for systematisk affolkning

Selvom der ikke er nøjagtige folketællinger tilgængelige, var Indiens befolkning i 1750 tæt på 155 millioner. Da det britiske koloniherrredømme sluttede i 1947, var det udelte Indiens befolkningstal nået op på tæt ved 390 millioner. Med andre ord, så voksede Indiens befolkning med 240 millioner mennesker i løbet af disse 190 års kolonialistisk udplyndring og organiseret hungersnød.

I løbet af den 68-årige periode, der fulgte 1947, er det indiske subkontinents befolkning, inklusive Indien, Pakistan og Bangladesh, vokset til tæt ved 1,6 milliard mennesker. På trods af fattigdom og økonomisk afsavn i det indiske subkontinent efter uafhængigheden, er befolkningen i løbet af disse 68 år vokset med næsten 1,2 mia.

Optegnelser viser, at subkontinentet i denne periode efter uafhængigheden har været udsat for tørkebetingelser fra tid til anden i dele af landet, men der var ingen hungersnød, selv om tusinder stadig dør på subkontinentet hvert år, pga. manglen på tilstrækkelige mængder mad, et dårligt fødevaredistributionssystem og mangel på tilstrækkelig ernæring. Det bør også bemærkes, at, før de britiske koloniherrers ridestøvler blev solidt plantet i Indien, havde der været udbrud af hungersnød, men med

langt mindre hyppighed – måske en gang hvert århundrede.

Der var ingen grund til, at disse udbrud af hungersnød skulle opstå. De opstod, fordi Imperiet skabte dem med den hensigt at styrke Imperiet gennem hensynsløs udplyndring og gennemførelse af en ikke-erklæret politik for affolkning af Indien. Dette, mente de, ville nedbringe omkostningerne ved at opretholde Indien.

Tag f.eks. eksemplet med Bengalen, som ligger i den østlige del af subkontinentet, hvor Britisk Ostindisk Kompagni (HEIC, Honorable East India Company, iflg. Elizabeth I's charter) først anbragte sine ridestøvler i 1757. De rovgriske udbyttere, under anførsel af Robert Clive – en degenereret opiumsjunkie, der blæste hjernen ud i 1774 i den London-residens på Berkley Square, han havde anskaffet sig med byttet fra sine udplyndringer – fik magten over det, der nu er Vestbengalen, Bangladesh, Bihar og Odisha (tidligere Orissa), i 1765. Historiske optegnelser indikerer, at Indien på dette tidspunkt repræsenterede tæt ved 25 % af verdens BNP, kun overgået af Kina, mens England havde sølle 2 %. Bengalen var den rigeste af de indiske provinser.

Efter at han havde sikret kontrollen over Bengalen ved at afsætte Nawab'en (en statholder eller adelsmand) gennem et lumsk slag ved Plassey (Palashi), anbragte Clive en marionet på tronen, købte ham og forhandlede en aftale med ham om, at HEIC skulle være den eneste skatteopkræver, mens det nominelle regeringsansvar blev overladt til hans marionet. Det arrangement varede et århundrede, mens flere og flere indiske stater blev gjort bankerot for at fremme fremtidige udbrud af hungersnød. Skattepengene gik i britiske kister, mens millioner blev sultet ihjel i Bengalen og Bihar.

Clive, der blev gjort til livsvarigt medlem af Royal Society i 1768, og hvis statue er opstillet nær ved Det britiske Imperiums onde centrum, Whitehall, tæt på Krigskabinetet, har følgende at sige til sit forsvar, da det britiske parlament, der legede »retfærdighed«, anklagede ham for udplyndring og andre overgreb i Indien:

Betänk den situation, som sejren ved Plassey havde lagt på mig. En stor Fyrste var afhængig af min velvilje; en overdådig by var afhængig af min nåde; dens rigeste bankierer bød mod hinanden for et smil fra mig; jeg gik gennem bokse, der blev åbnet alene for mig, med guld og ædelstene hobet op på hver side! Ved Gud, hr. formand, i dette øjeblik undres jeg over min egen selvbeherskelse.

Clive var imidlertid ikke den eneste morderiske britiske koloniherre. Det britiske Imperium havde sent den ene slagter efter den anden til Indien, der alle skabte udplyndring og dennes følgelige affolkning.

I 1770, da den første, store hungersnød brød ud i Bengalen, var provinsen blevet udplyndret til benet. Det, der fulgte, var den rene rædsel. Her er, hvordan John Fiske i

sin *American Philosopher in the Unseen World* beskrev den bengalske hungersnød:

I hele den kvælende sommer i 1770 fortsatte folk med at dø. Husmændene solgte deres kvæg; de solgte deres landbrugsredskaber; de åd deres såsød; de solgte deres sønner og døtre, indtil der ikke længere kunne findes børneopkøbere; de åd træernes blade og markernes græs ... gaderne var fulde af et virvar af bunker, med døende og døde. Begravelsesfolkene kunne ikke udføre deres arbejde hurtigt nok; selv hundene og sjakalerne, Østens offentlige ådselædere, var ikke i stand til at udføre deres frastødende arbejde, og mængden af lemlæstede og rådnende lig i massevis truede borgernes liv ...³

Ofre for den »moderne« indiske hungersnød, forårsaget af Winston Churchill, den Bengalske Hungersnød fra 1943.

Var der nogen årsag til udbruddet af hungersnød? Ikke, med mindre briterne ønskede det. I Bengalen høstede man, dengang som nu, tre gange om året. Det ligger i Ganges-deltaet, hvor der er mere end rigeligt med vand. Selv, hvis der skulle opstå tørke, ødelægger den ikke alle tre høste. Desuden blev overskudskornet, som det var fremherskende i Mogulernes tid, og i tidligere tider, oplagret for at hjælpe befolkningen igennem en vanskelig tid, hvis der kom en eller to dårlige høste. Men plyndringen af korn, som Clive og hans slægt af banditter og mordere udførte, dræned Bengalen for korn og resulterede i 10 millioner døde i den store hungersnød og eliminerede således *en tredjedel* af Bengalens befolkning.

Det bør bemærkes, at Englands højtbesungne industrielle revolution begyndte i 1770, det selv samme år, hvor folk døde i hele Bengalen. Boston Tea Party, der udløste den Amerikanske Revolution, fandt sted i 1773. Boston Tea Party fik imperiet til at indse, at dets dage i Amerika var talte og førte til, at England koncentrerede sig endnu mere om at organisere udplyndringen af Indien.

Hvorfor hungersnød blev så fremherskende under briternes Raj-dage

Den primære årsag til, at disse ødelæggende udbrud af hungersnød fandt sted med regelmæssige intervaller og fik lov til at fortsætte i årevis, var Det britiske Imperiums politik for affolkning af sine kolonier. Hvis disse udbrud af hungersnød ikke var opstået, ville Indiens befolkning have nået en milliard længe før ankomsten af det tyvende århundrede. Det så Det britiske Imperium som en katastrofe.

Til en begyndelse, så ville en større, indisk befolkning betyde et større, lokalt forbrug og ville således unddrage den britiske Raj en større mængde bytte. Den logiske måde at løse problemet på ville være at udvikle Indiens landbrugsinfrastruktur. Men det ville ikke alene tvinge briterne til at spendere flere penge på at køre deres koloniale og bestialske imperium; det ville også udvikle en sund befolkning, der kunne gøre opstand for at komme af

med den vederstyggelighed, der hed den britiske Raj. Disse massive udbrud af hungersnød lykkedes også med at svække indernes sociale struktur og ryggrad og gjorde oprør mod kolonimagterne mindre sandsynlige.

For at gøre udbruddene af hungersnød evindelige, og således affolke de »hedenske« og »mørke« indere, lancerede de britiske imperialister en systematisk propaganda-kampagne. De afstivede den bedrageriske præst Thomas Malthus og promoverede hans uvidenskabelige hokuspokus, »Afhandling om befolkningsprincipperne«. Heri hævdede han:

Denne naturlige ulighed mellem de to magter, befolkning og produktion på jorden, og vor naturs store lov, som konstant må bevare deres virkninger lige, danner den store vanskelighed, der for mig synes uoverstigelig i vejen til samfundets fuldkommengørelse. Alle andre argumenter er af liden og underordnet betydning i sammenligning med dette. Jeg kan ikke se nogen måde, hvorpå mennesket kan undgå vægten af denne lov, der gennemløber hele den besjælede natur.

Selv om Malthus var ordineret i den Anglikanske Kirke, gjorde Det britiske Imperium ham til en betalt »økonom« i Britisk Ostindisk Kompagni, der, med charteret fra Dronning Elizabeth I i lommen, monopoliserede handel i Asien og koloniserede enorme områder af kontinentet ved hjælp af sin velbevæbnede milit, der kæmpede under det engelske Skt. Georg-flag.

Malthus blev samlet op på Haileybury and Imperial Service College, der også var rekrutteringssted for nogle af de værste koloniale forbrydere. Dette universitet var stedet, hvor skaberne af Det britiske Imperiums morderiske politik i Indien blev uddannet. Nogle af de fremtrædende afgangselever fra Haileybury omfatter Sir John Lawrence (vicekonge i Indien fra 1864-68) og Sir Richard Temple (Lt. Guvernør af Bengalen og senere, guvernør af Bombay præsidentskab).

³ Davis, op. cit.

Mens pastor Malthus fremsatte sin dystre »videnskabelige teori« for at retfærdiggøre affolkning som en naturlig og nødvendig proces, samlede Det britiske Imperium en hel bunke af andre »økonomer«, der skrev om nødvendigheden af frihandel. Frihandel spillede en betydningsfuld rolle i gennemførelsen af Imperiets folkemords-affolkning af Indien, gennem den britiske Rajs indsats. Faktisk er frihandel bagsiden af Malthus' befolkningskontrol-medalje.

Da den store hungersnød kom i 1876, havde England allerede bygget nogle jernbaner i Indien. Jernbanerne, der blev udråbt som institutionelle sikkerhedsforanstaltninger mod hungersnød, blev i stedet brugt til at transportere kornlagre fra fjerne, tørkeramte distrikter til centrale hamstringsdepoter. Hertil kom, at frihandels-købmænds modstand mod priskontrol indledte en manisk kornspekulation. Som resultat blev der rejst kapital til at importere korn fra tørkeramte områder og forværre elendigheden. Stigningen på kornprisen gik spektakulært hurtigt, og korn blev taget, hvor der var mest behov for den, for at blive oplagret i lagerhuse, indtil prisen steg endnu mere.

Den britiske Raj vidste, eller burde have vidst det. Selv om de britiske herskere ikke åbenlyst opmuntrede denne proces, så var de fuldt ud bevidste om den, og de befandt sig udmærket ved at promovere frihandel på bekostning af millioner af menneskeliv. Sådan beskriver Mike Davis, hvad der skete:

Prisstigningerne var så ekstraordinære, og den tilgængelige forsyning, sammenlignet med velkendte behov, så knappe, at købmænd og handlende, der håbede på enorme fremtidige gevinster, syntes at være fast besluttet på at holde på deres lagre på ubestemt tid og ikke skille sig af med den artikel, der var ved at få en så usædvanlig værdi. Det var åbenlyst for regeringen, at faciliteter til at flytte korn via jernbane hurtigt satte priserne op overalt, og at aktiviteten med åbenlys import og jernbanetransport ikke indikerede nogen tilføjelse til præsidentskabets fødevarerlagre ... detailhandel i oplandet var næsten gået i stå. Enten blev der forlangt priser, der var langt over folkemængdens evne til at betale, eller også forblev butikkerne helt lukket.

På dette tidspunkt var Lord Lytton, en af Dronning Victorias favoritdigtere, der af mange indere var kendt som en »slagter«, vicekonge. Han modsatte sig helhjertet enhver indsats for at oplagre korn til at brødføde den hungersnødsramte befolkning, fordi det ville gribe ind i markedskræfterne. I efteråret 1876, mens monsunafgrøderne visnede på markerne i det sydlige Indien, var Lytton optaget af at organisere den enorme Imperiale Samling i Delhi for at proklamere Victoria Kejsersinde af Indien.

Hvordan retfærdiggjorde Lytton dette? Han var en erklæret beundrer og følger af Adam Smith. Forfatteren Mike Davis skriver, at Smith

Bengalen i 1770), at hungersnød aldrig er opstået af nogen anden grund end voldsomheden hos regeringer, der ved ukorrekte midler forsøger at afhjælpe hungersnødsdyrtidens ubehagelighed; Lytton gennemførte, hvad Smith havde lært ham og andre tilhængere af frihandel. Smiths forbud mod statslige forsøg på at regulere kornprisen under hungersnøden i 1770 var i årevis blevet undervist i Ostindisk Kompagnis berømte college i Haileybury.⁴

Lytton udstedte strenge ordrer på, at »der ikke må forekomme indgriben af nogen art fra regeringens side for at reducere fødevarepriserne« og »i sine breve hjem til det Indiske Kontor og til politikere fra begge partier fordømte han 'humanitære hysterikere'«. Ved officielt diktat var Indien, ligesom Irland tidligere, blevet et utilitaristisk laboratorium, hvor der blev spillet hasard med millioner af liv, i overensstemmelse med dogmatisk tro på de omnipotente markeders besejring af »hungersnødsdyrtidens ubehagelighed«.⁵

De store udbrud af hungersnød

At beskrive de to dusin udbrud af hungersnød, der dræbte mere end 60 millioner indere, ville kræve en masse plads, så jeg vil begrænse mig her til dem, der dræbte mere end en million:

Den bengalske hungersnød i 1770: Denne katastrofale hungersnød opstod mellem 1769 og 1773 og ramte Indiens nedre Ganges-slette. Territoriet, der dengang blev styret af Britisk Ostindisk Kompagni, omfattede det moderne Vestbengalen, Bangladesh og dele af Assam, Orissa, Bihar og Jharkhand. Hungersnøden menes at have kostet 10 millioner mennesker livet, omkring en tredjedel af den daværende befolkning.

Chalisa-hungersnøden i 1783-84: Chalisa-hungersnøden ramte mange dele af Nordindien, især i Delhi-territorierne, det nuværende Uttar Pradesh, det østlige Punjab, Rajputana (nu navngivet Rajasthan) og Kashmir, der alle dengang blev styret af forskellige indiske herskere. Før Chalisa var der en hungersnød det foregående år, 1782-83, i Sydindien, inklusive Madras City (nu med navnet Chennai) og omgivende områder (under Britisk Ostindisk Kompagnis herredømme), og i det større Mysore-kongedømme. Tilsammen havde disse to udbrud af hungersnød kostet mindst 11 millioner menneskeliv, indikerer rapporter.

Doji Bara-hungersnøden (eller Kraniehungersnøden) i 1791-92: Denne hungersnød forårsagede udbredt død i Hyderabad, det sydlige Maratha Kongedømme, Deccan, Gujarat og Marwar (også kaldet Jodhpur-området i Rajasthan). Den britiske politik med at omdirigere fødevarer til Europa, prissatte det resterende korn ud over de indfødte inderes rækkevidde, og vedtagelsen af en landbrugspolitik, der ødelagde fødevarerproduktion, var ansvarlig for denne hungersnød. Briterne havde for-

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

syninger af overskudskorn, der ikke blev uddelt til de selv samme mennesker, der havde dyrket den. Som følge heraf døde 11 millioner mellem 1789-92 af sult og ledsagepidemier.

Hungersnøden i Øvre Doab i 1860-61: Hungersnøden i 1860-61 opstod i det britisk-kontrollerede Ganga-Yamuna Doab (to vande, eller to floder)-område, der omfattede store dele af Rohilkhand og Ayodhya, og Delhi- og Hissar-områderne i det daværende Punjab. Den østlige del af fyrstendømmet Rajputana. Ifølge »officielle« britiske rapporter, blev omkring to millioner mennesker dræbt af denne hungersnød.

Orissa-hungersnøden i 1866: Selv om den ramte Orissa hårdest, ramte denne hungersnød Indiens østkyst langs med den Bengalske Bugt og mod syd ned til Madras og dækkede et enormt område. En million mennesker døde, iflg. den »officielle« britiske version.

Rajputana-hungersnøden i 1869: Denne hungersnød ramte et område på henved 300.000 kvadratkilometer, der for det meste tilhørte fyrstendømmerne og det britiske territorium Ajmer. Denne hungersnød, iflg. »officiel« britisk påstand, dræbte 1,5 millioner.

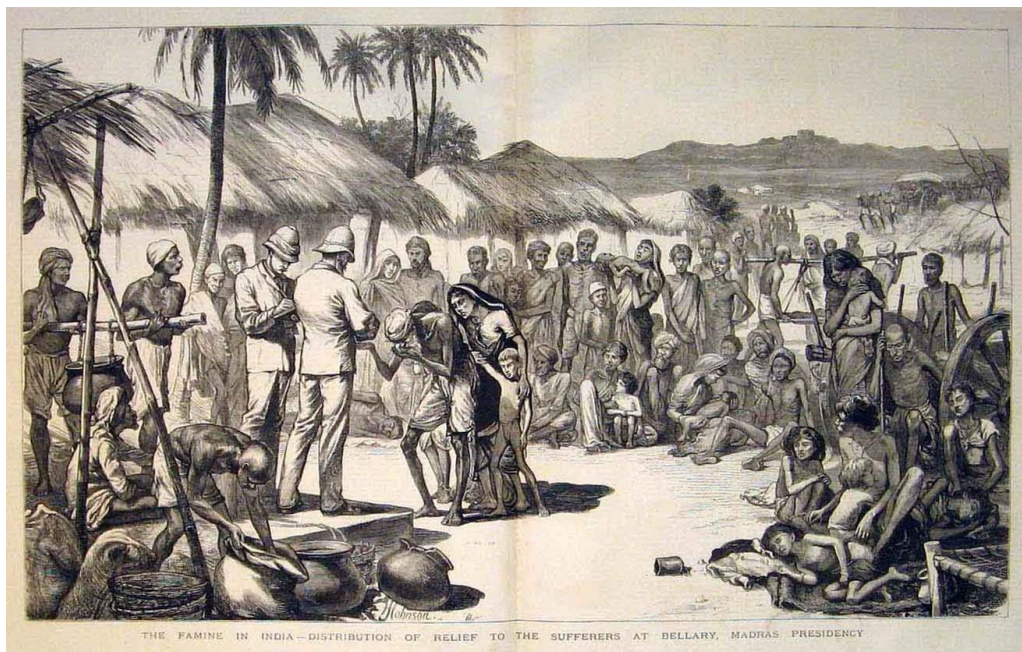
Den store hungersnød i 1876-78: Denne hungersnød dræbte et ukendt antal indere i den sydlige del og rasede i omkring fire år. Den ramte Madras, Mysore, Hyderabad og Bombay (nu kaldet Mumbai). Efterfølgende ramte hungersnøden også Central Province (nu kaldet Madhya Pradesh) og dele af det udelte Punjab. Dødstallet efter denne hungersnød var noget i retning af 5,5 millioner mennesker. Andre tal indikerer, at antallet af døde kunne være så højt som 11 millioner.

Den indiske hungersnød i 1896-97 og 1899-1900: Denne ramte Madras, Bombay, Deccan, Bengalen, United Provinces (nu kaldet Uttar Pradesh), Central Provinces, det nordlige og østlige Rajputana, dele af Centralindien og Hyderabad: Seks millioner mennesker skulle være døde i britisk territorium under disse to udbrud af hungersnød. Antallet af dødsofre i fyrstendømmerne kendes ikke.

Den bengalske hungersnød i 1943-44: Denne hungersnød, iscenesat af Churchill, i Bengalen i 1943-1944 dræbte et anslået tal på 3,5 til 5 mio. mennesker.

Nødhjælpslejre, eller koncentrationslejre

Der var flere pile, som Adolf Hitler kunne have lånt fra det britiske koger, om politik for at dræbe millioner, men en, som han med sikkerhed lånte, da han etablerede sine dødslejre, var den om, hvordan briterne kørte lejrene, der skulle give »nødhjælp« til de sultende millioner.

Uddeling af fødevarehjælp i Madrasområdet, fra *Illustrated London News*, 26. maj 1877.

Ingen, der kom ind i disse nødhjælpslejre, kom levende ud af dem.

Lad os se på vicekonge Lyttons stedfortræder, Richard Temple, endnu et Haileybury-produkt, gennemsynet af doktrinen om affolkning som et nødvendigt middel til at bevare Imperiet stærkt og levedygtigt. Temple blev af Lytton beordret til at sikre, at der ikke var nogen »unødvendige« udgifter til nødhjælpsarbejde.

Ifølge nogle analytikere var Temples lejre ikke meget forskellige fra nazistiske koncentrationslejre. Folk, der allerede var halvdøde af sult, måtte gå hundreder af mil for at nå frem til disse nødhjælpslejre. Desuden gennemførte han en madration til sultende mennesker, der arbejdede i lejrene, som var mindre end den, der blev givet til de indsatte i nazisternes koncentrationslejre.

Briterne nægtede at tilvejebringe tilstrækkelig nødhjælp til ofre for hungersnød med den begrundelse, at dette ville opmuntre til dovenskab. Sir Richard Temple, der blev valgt til at organisere hjælpeindsatsen for hungersnødsramte i 1877, satte fødevareuddelingen til sultende indere til 16 ounces (ca. 453 gram) ris om dagen – mindre end diæten for indsatte jøder i Buchenwald-koncentrationslejren i Hitlers Tyskland. Briternes modvilje mod at respondere hurtigt og kraftfuldt til fødevare-mangel resulterede i en række af omkring to dusin oprørende udbrud af hungersnød under briternes besættelse af Indien. Dette bortfejede titals millioner af mennesker. Hyppigheden af udbrud af hungersnød viste en foruroligende stigning i det nittende århundrede.⁶

Det var med overlæg dengang, og det er med overlæg nu.

Denne artikel forekommer første gang i EIR, 3. juli 2015. Artiklen har ikke tidligere været udgivet på dansk.

⁶ Bhatia, B.M., *Famines in India, A Study in Some Aspects of the Economic History of India, 1860-1945*, Asia Publishing House, Bombay, 1963.